

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravišтво, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 4. decembra. V današnji seji poslanske zbornice državnega zbora je vlada predložila osnovo postave o daljšem pobiranju davka in pristojbin, o pokritju državnih stroškov do konca marca 1878, ob enem terjala pooblaščenje izdaja 10 milijonov zlate rente za pokritje deficita za 1878. Dalje je vlada predložila osnovo postave o podaljšanju zdanjih določeb vojaške postave do konca leta 1879, in osnovo o nabiranju vojaških novakov za 1878.

Budapešt 4. decembra. V današnji seji zbora je vlada predložila postavo o podaljšanju vojaške postave do konca leta 1879.

Peterburg 3. decembra. Iz Bogota se 3. decembra javlja oficijalno: Turki so brez boja pustili močne tvrdenjave v Vratešu in Lukaševem in so se proti Sofiji pomaknili. Rusi so zasedli 29. novembra od Turkov zapuščene pozicije in so gonili Turke 30. novembra do Arabkonaka onkraj soteske. Rusi so zaseli 30. novembra Krivino na reki Cibri in Kutilovico na veliki cesti Lom-Palanka-Berkovec.

Belgrad 3. decembra. Srbski agent v Carigradu je dobil nalog za dostenje terjati za to, ker turški vojaki vedno srbsko mejo skrunijo. Ker se turške čete zbirajo na Drini, poslani sta šabačka in valjevska brigada tja.

Pariz 3. decembra. „Moniteur“ poroča, da je Dufaure privolil, posredovati mej levico in maršalom. Dufaure je naštel

koncesije, katere more zbornica dati. Maršal jih je brez vsega družega sprejel.

Belgrad 2. decembra. Metropolit in vojni minister bosta kneza na bojišče spremila. Odhod bode danes teden. Dne 11. bode Srbija neodvisna proglašena, 12. se začne bojevanje. Veliko municije se transportira na mejo.

Sarajevo 2. decembra. Proklamacija sultanova pozivlje vse mohamedance v Bosni, naj energično branijo deželo proti Srbiji. V Višegradu se šance delajo. Vstaši so bili pri Ostrogu tepeni. V gorah Kamenice in v Grabovcu se delajo nove čete vstašev.

Dubrovnik 2. decembra. Pred Barom se vedno več turških ladij nabira.

Pera 2. dec. Veliki šerif iz Meke je poslal svojega brata Aun pašo k sultanu in mu svetoval, naj vso vojsko iz Arabije vzame ter na evropsko bojišče vrže in azijsko deželo prepusti narodni straži v varstvo. Tudi je obljubil osobno priti, kadar se bode prorokova zastava v Carigradu razvijala.

Vojska.

Turki pod Mehemet Alijem bežé nazaj proti Sofiji, ne da bi proti Plevni prodirali in Osmanu iz njegove pasti izboriti se pomogli, za kar so bili namenjeni.

Denes je tist dan, do katerega je pred tremi tedni dejal anglešk dopisnik, da imajo Turki v Plevni živeža. Prihodnji dnevi nas bodo podučili z dejanjem, ali je res. Naučili smo se vsa taka prorokovanja s previdnostjo jemati.

Ruska oficijalna depeša poroča, da so Turki že pred jednim mesecem usedli se na rumunskih tleh v jedni reduti pri Dunavu. Dne 29. nov. pa so, pomnoženi s 500

možmi, pri Kalarašu Ruse prijeli, a bili odbiti in se v svojo reduto nazaj pomaknili.

Velika množica turških ujetnikov je šla 23. novembra skozi Moskvo. Ruske novine pravijo, da je težko misliti si večjo sodrgo. Večina njih je imela glavo s cunjami ovito, in je bila s capami od plaščev oblečena. Nekateri so hodili skoro pol bos. Nizami so bili vse skozi mladi ljudje, brez brade, redifi in mustehafis pa stari s sivimi bradami.

Črnogorcem so poslali za ranjence itd. v Ameriki živeči Čehi uže nad 10.000 gld. vsega skupaj.

Korist francoskih zmešnjav.

Vsacega poštenega politikarja, ki zares liberalno to privoščti drugemu, kar sam za sebe želi, mora nevolja prijeti, če vidi, kaj se zdaj na Francoskem godi. Narod je izrekel pri volitvah svojo voljo kljub vsem pritiskom, da hoče zdaj sam vladati nad soboj, republiko imeti, a ne kacemu samodržcu pokoren biti. Vendar zdanji načelnik francoske države, od zadnje narodne skupščine 1873 za sedem let postavljeni Mac-Mahon, upira se tej volji, hoče na vsak način s tako vlado vladati, ki nij iz večine zbornične vzeta. Temu v parlamentarnem življenju neopravičenemu postopanju nasproti stoji isto tako energičen sklep republikanske večine, ne privoliti proračuna in davkopobiranja za 1878, dokler ne bode parlamentarnega ministerstva. Kaj bode Mac-Mahon storil, o tem se še nič gotovega ne ve. Neki glasi pravijo, da bode uže zdaj, a ne le stoprav 1880 sklical kongres, odstopil in si dal naslednika voliti, drugi menijo, da bode senat prosil, naj mu postavno potrebno dovoljenje da, da zbornico še enkrat

Listok.

Najnatančnejši zemljevid bulgarskega bojišča.

Mnogo nemških zemljevidov je prišlo na svitlo, ko se je začela sedanja rusko-turška vojna na Bulgarskem in v Armeniji. Skoraj vsi ti zemljevidi so se odlikovali v jedni nedostatnosti, v tej namreč, da so bili kolikor toliko nenatančni in površni. In to tudi nij bilo drugače možno, če pomislimo, da Bulgarija je bila notri do današnjih dnaj skoraj najmanj preiskana in najmanj poznana dežela v Evropi, tako, da tudi sicer izvrstni risarji in odlični zemljepisci, kakor n. pr. dr. A. Petermann v Gothi nijso mogli o Bulgariji tako dobrih zemljevidov izdelovati, kakor o katerej si bodi drugej deželi evropskej. Ako dan denes Bulgarijo nekoliko bolje poznamo, se moramo za to zahvaliti posebno dvema

izredno pridnima in temeljitima učenjakoma. Prvi je znani mladi Čeh Jireček, sin bivšega ministra in docent na praškem vseučilišči, ki se v svojih študijah posebno peča z bulgarskim narodom ter je lani na svitlo dal imenitno knjigo, zgodovino bulgarskega naroda, a letos spet drugo delo o poglavitnih cestah od Dunava, posebno od Beligrada, do Carigrada.

Viljem Tomašek, zdaj profesor zemljepisja na gradskeji universiteti, o Jirečkovej zgodovini bulgarskega naroda trdi, da, odkar je Šafarik izdal svoje znamenito delo o slovanskih starinah, še nij prišla nobedna knjiga na svitlo, ki bi bila za jugoslovansko arhajologijo tako imenitna, kakor je Jirečkova bulgarska zgodovina in da posebno Engelovo in Hilferdingovo knjigo o Bulgariji daleč preseza. (Cf. Zeitschrift für österr. Gymn., 1877, Heft 8. und 9.)

A drugi mož, ki je tako rekoč svoje živ-

ljenje posvetil iziskavanju bulgarske zemlje in bulgarskega naroda, je znani dunajski narodopisec in zemljepisec F. Kanitz. Ta učenjak je celih 15 let (1860—1875) potoval po Bulgarskem, prehodil je od severa do juga, od zahoda do vzhoda vso bulgarsko zemljo, opazoval narod in njegove običaje, meril visočine, risal talno naličje Bulgarske, obiskaval različne ceste in prelaze čez Balkan, tako da se pač lahko reče, da ga dan denes nij moža, ki bi Bulgarsko tako dobro poznal, kakor Kanitz.

Zdaj je Kanitz začel objavljati rezultate svojega petnajstletnega iziskovanja bulgarske zemlje.

Njegova knjiga „Donau-Bulgarien und der Balkan“, (I. zvezek, 1875, II. zvezek, 1877) je pri učenih in neučenih, ki se brigajo za narodopisje in za zemljepisje, vzbudila največje strmenje, kajti Kanitz je sè svojo knjigo tako rekoč nov, do sedaj še nepoznan narod

razpusti; tretji pa skušajo posredovati med njim in med poslanci.

Če bi vlada na Francoskem hotela brez dovoljenega budžeta davek naprej pobirati, stori se vsak uradnik krivega zločina, Mac-Mahon sam zapade postavi. Tako imenovani državni udarec je le proti postavi mogoč, a Mac-Mahon je večkrat svojo častno besedo dal, da hoče ustavo spoštovati. Tudi bi državni udarec bil le s pomočjo vojske mogoč, pa vprašanje je, ali se bi vojska, zdaj vsled reorganizacije bolj narodna, dala rabiti za tako zločinstvo. Mnogo jih je, ki trdijo, da ne, temuč da se je potem bati ne le revolucije na ulicah v Parizu in Lionu, temuč tudi v kasarnah. Če bodo prav na vse zadnje optimisti pravo obdržali in uganili, namreč, da se bode naredil mir ali premirje med večino in Mac-Mahonom, bode to vendar le gnjil mir, oba dela besta čakala sumnjiva drug na drugega in se v prvej priliki zopet skavsala.

Francozje imajo preveč zaslug za to pichlost svobode, kolikor jo svet uživa dan denes, oni so nam presimpatičen narod, da ne bi tega položaja obžalovali. In ideja republike je tudi uže sama na sebi za enonarodne in enojezične države, kakor je Francija, prevažna in prelepa, da ne bi z vsemi simpatijami one spremljali, ki jo branijo.

Vendar, kakor ima mnoga slaba stvar tudi svoje dobre strani, tako ima tudi ta zmešnjava na Francoskem svoje svetovne koristi.

Ko bi bila namreč Francoska zdaj uréjena in monarhična država, vrgla bi se gotovo na stran Angležev in proti Rusom. Zdaj ima sama s soboj dovolj opraviti in na strani ima Nemca, da jo paralizira in v nedelavnosti ohrani. Dozdaj je namreč Francoska bila vedno turkofilna in še zdaj vidimo, da so nekateri radikalni, kakor tudi vsi konservativni ali ultramontanski francoski listi, Rusom sovražni, baš iz tradicije in ker se za svoj vpliv v orijentu bojé.

Pomisliti je namreč, da so Francozje hoteli 1812 Rusijo ponižati, kakor so bili prej Nemčijo pod kolena si podvrgli, in pomisliti je, da so bili Francozje pod pustolovnikom Napoleonom III., ki so v krimski vojski na strani Turkov in Angležev proti Rusom vojevali. Take krvave tradicije se ne dajo brž odpihati. Zatorej moremo Slovenci še le zdaj razumeti, kako da so ob času francoske vojske Srbi in turški Slovani in nekateri Rusi odločno veselili se poraza francoskega, da si vsak Slo-

in novo zemljo našel ter čudečim se zapadnim Evropecem pokazal.

A nij moja namera govoriti o tej znamenitej knjigi, kajti potreboval bi prostor desetih feljtonov, ako bi jo hotel spodobno opisati. Nego čitatelje „Slov. Naroda“ hočem opozoriti na drugo, prav malo in pohlevno, a za vsacega, kdor novine čita, neobhodno potrebno delce Kanitzevo. Meseca septembra je namreč Kanitz v znanem Perthesovem zemljepisnem zavodu v Gothi objavil zemljevid: „Originalkarte von Donau-Bulgarien, dem Balkan und Süd-Ost-Serbien.“ Ta zemljevid, risan v merilu 1 : 625.000, je 40 centimetrov širok, 1 meter dolg, ter seza od Dunava na severu do Sofije, Kazanlika in Burgasa na jugu, ter od Aleksinca, Knjaževca in Zaječara na zahodu do Črnega morja na vzhodu. Največja prednost tega zemljevida je natančnost: vsaka steza, vsak potok,

van, ki se je zgodovine učil, vé, da Nemeec nij prijatelj naš.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 3. dec. [Izv. dop.]

V specialnej debati o bankinem štatutu je tudi slovenski poslanec Pfeifer se oglašil ter govoril proti prevelikim privilegijam, katere ima nacionalna banka glede davka in kolekov. Debata bo še celi teden naprej tekla, da si je prav neplodna, ker se vse točke nespremenjeno sklenejo. Potem bi morala na vrsto priti colna in trgovinska nagodba, pa tega nij misliti. Takoj pri prvem posvetovanju je odbor ovrigel vladni predlog, po katerem bi se moral povekšati col na kavo od 16 gold. na 24 gold. za meterski cent, to je za štiri krajcarje pri funtu. Isto tako se bo zgodilo pri colu za petrolej in rajž. Zmešnjava je čedalje večja. Ogerska vlada je v povekšanje cola za fabrične in industrijalne pridelke privolila samo pod to, ako se tudi takozvani finančni coli, to je na kavo, petrolej itd. zvišajo. Na ta način bi namreč col za 10 milijonov gold. več, nego dozdaj, donášal in to na korist skupne državne kase. Večji del tega zneska pa bi na našo državno polovico padel. Z zanikanjem finančnih colov pada tedaj pogodba o trgovinski in colnej zvezi in s tem — cela nagodba.

Ker nij misliti, da se do konca tega leta definitivni sklepi store, bode vlada še tekom tega tedna predložila postavo, da ostane še pol leta vse pri starem.

Delegacije so sklicane 5. t. m. Vpraša se, kako hočejo sklepati, ker še nij dognana nagodba, se tedaj ne ve, koliko bode imela naša in koliko ogerska polovica plačati za skupne stroške. Stari Schmerling, ki pa je v kljub svojim letom še prav čil in krepak, bi letos imel predsedovati v delegaciji, pa se je baje svojemu mandatu odpovedal, ker se nij mogel z našimi ministri sporazumeti zaradi nagovora na cesarja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. decembra.

Državni zbor je 3. dec. zavrnil na nasvet Dürnbergerjev, kateremu je tudi finančni minister pritrdil, članek glede sporazumljenja med obema finančnima ministroma in banko na odbor, da končno reši vprašanje, kako se poplača 80 milijonni dolg.

Trdi se na Dunaji, da je Schmerling odložil svoj mandat v delegacijah, kjer je pred-

vsak samostan, vsaka vas je na njem zaznamovana, da, lahko rečem, da je zemljevid na svojo škodo prenatancen, da je prepoln različnih pik in črt, tako, da preglednost zaradi te natančnosti mnogo trpi. Vsi kraji, kjer so se zadnje važne bitke bile in katere na drugih, sicer lepo risanih in dragih, a površnih kartah zastoj iščeš, se nahajajo na tem zemljevidu, tako na pr. na cesti od Plevne do Sofije: Opaneš, Doljni Dubnik, gornji Dubnik, Teliš, Svinar, Radomirce, Luković, Petreven, Jablanica, Pravec, Orhanje, Vroceš itd. ali na pr. na vzhodu ob Lomu: Pirogos, Basarbova, Kadiköi, Jovan Čiflik, Trstenik, Solenik, Vrbovka, Ostrica itd. To so vse kraji, o katerih so zadnje mesece ruski telegrami govorili in katerih največji del na drugih zemljevidih ne nahajamo. Da so tudi krajna imena pravilno slovanski pisana, to je pri takem mož: kakor je Kanitz, samo ob sebi razumno.

sednik. Razlaga se to tako, da mu zdanji „dualizem“ in njegovi sadovi ne dopadajo. Nij čudno, če ne.

Minister Chlumetzky je poslal Andrassyju in ogerskemu ministru noto, po kateri naj se nagodbene postave in trgovinske postave provizorično podaljšajo za pol leta, torej do konca junija 1878, ali vsaj za četrto leto. Andrassy se bode brž moral zaradi trgovinskih pogodb na druge vlasti obrniti.

Hrvatom žuga magjarsko glasilo „Naplo“, da bodo Magjari potem, če Hrvatje izstopijo iz ogerskega zbora, (kateri vse njih pravice z nogami teptá) direktne volitve razpisali.

Vnanje države.

Grškim listom je Turčija vzela poštni debit, češ, da svoje sorojake na upor hujskajo. — Sicer pa se nič ne more vedeti, ali vstane Grška ali ne; denes takó, jutri takó.

Angleži so jako potrti. Prepričali so se, da ne morejo nikjer delavnih zveznikov dobiti, ki bi kostanj za nje iz žrjavice jemaš. Tudi s strahom čujejo, da pri sklepanju niti zraven ne bodo poklicani. Bismark je popolnem zato izključenje.

O razmerah na Francoskem govorimo denes na drugem mestu obširneje. Kakor je iz denšnjega telegrama vidno, raste upanje, da se bode kriza malo poglela. Dufaure, zmešen republikanec in bivši minister, je dober posrednik.

Dopisi.

Iz Novega mesta 3. decembra.

[Izviren dopis.] V nedeljo 2. decembra je napravila tukajšnja čitalnica v dvorani našega „narodnega doma“ zopet gledališčno predstavo s tombolo, katerih čisti dohodek je namenjen ubogim učencem in učenkam tukajšnje ljudske šole. Igralo se je „Telegram“ in „Sam ne vé, kaj hoče“. Pri prvi igri odlikovala sta se posebno Korén in njegova hčerka Ljudmila. Tudi g. Hribar in njegova soproga sta dobila občno pohvalo. Druga igra napravila je živahen smeh med občinstvom. G. Ljudevit Prohazka in njegov sluga izpeljala sta vrlo dobro svoje naloge; nič manj tudi Tekla, Ema in Kornelija Gorovska. Vse je šlo lepo in gladko, vendar želeti bi morda bilo, da bi se gg. igralci in igralki držali bolj strogo pravilnega jezika. Ljudstva je bilo v vseh prostorih natlačeno, posebno „nežnega spola“ bilo je mnogo navzočnega. Tudi gg. učiteljev in profesorjev je bilo dokaj in še celo takih, ki malo ali skoraj nič ne razumejo slovenskega jezika; prišli so za blagi namen, akopram so Nemci. Vedeli so, vsaj ta večer, da se tukaj ravno tako lahko razveseljuje vsak, kot v kazini. Le neki g. P. ne misli tako, akoravno ga je rodila

Druga prednost tega zemljevida je ta, da je prav dober kup; stane namreč 75 kr. avst. velj. Naroča se lahko v knjigarni Schworella und Heick, Wien I. Kolowratring 4., a tudi ljubljanski knjigarji bi si ga oskrbeli, ko bi ljudje povpraševali po njem.

Literarni nasledki pasivne opozicije.

O nekem času so bili Čehi v znanosti prvi narod slovanski. Dovolj je pri tem spomniti Palackega, Purkinja in Šafarika, katerim podobnih vrstnikov v Slovanstvu zastoj iščeš. A stari književniki so umrli, in drugih, ki bi jih nadomestili, nij bilo. Denes se je v češki književnosti porodila neka otrpnenost, katera meče žalostno sliko na novejšo napredno delovanje Čehov — ta otrpnenost pak je tim

majka Slava. Kar je slovenskega, mu je vse zoperno in le nemščina, ta mu je sedaj ideal na svetu. Bil je nekedaj gotovo narodnjak, kajti rojen je na slovenski zemlji, v najlepši na zemeljski domovini, namreč na Gorenjskem; in sedaj je odpadenec in ugrizljiv, če prav nenevaren nasprotnik Slovanstva. Gospod tudi nema posebne sreče, kajti še celo Nemci ga nič kaj ne obračajo mej soboj. „Den verrath liebt man, den verräther verachtet man.“

Domače stvari.

— (Valvazorja), ki se zdaj tiska v tiskarni J. Krajca v Novem mestu, izšel je ravnokar 22. zvezčič. Izdatelji bodo dali napraviti tudi krasne platnice za vezanje. Novi naročniki se morejo v omenjeni tiskarni ogledati.

— (Umrla) je 3. t. m. gospa Orlova, žena znanega narodnega bivšega notarja v Ljubljani.

— (Sneg.) Vtorek je naletaval sneg, a na gorkih še tleh sproti kopnel. Zdaj, ko ta list končujemo, sneži še dalje.

— (V Gradci) sta na univerzi letos dva Slovenca dekana. Profesor dr. Krek (kakor smo že povedali) dekan na filozofični in profesor dr. Stanonik na teološki fakulteti.

Izpred porotnega sodišča.

(Tiskovna pravda „Slovenčev“ 3. decembra t. l.)

Predsedoval je deželne sodnije predsednik Grčar, votanta sta bila deželne sodnije svetovalec Ribič in Vidic. Državno pravništvo je zastopal naddeželne sodnije svetovalec Perše, zagovornik je bil dr. Moše. V dvorani se je zbralo mnogo poslušalcev. Zatoženec je bil Ferdinand Pevec, odgovorni urednik lista „Slovenec“, 65 let star, uže 30 let kamnotiskar v Blaznikovej tiskarni. Kaznovan je bil dosedaj samo enkrat zavoljo prestopka premale uredniške pazljivosti. Zatožba sedanja se glasi:

Kmalu po dovršenih volitvah za kranjski deželni zbor je prinesel „Slovenec“ „izvirni dopis“ iz Ljubljane, v katerem se piše, da je nevednost in breznačajnost nekaterih nemškutarjev in falanga iz slovenskih denarjev plačanih uradnikov in penzionistov sovražnikom Slovencev pomagala k zmagi. Kar se je do zdaj zgodilo, bilo je igrača, zdaj stoprav se boje boj začel, in to boj do skrajnega,

bolj čudna, ker imajo Čehi tako veliko in mnogoštevilno inteligencijo.

Prof. dr. Durđik je o tem čital razpravo v „Umčlečkoj Besedi“ (umeteljniškem društvu) ter je došel do prav slabih rezultatov. Praški „Národní listy“ mej drugim pišo o tem tako-le:

„V seji omenjenega društva poročal je dr. Durđik natanko o sadih lepe in znanstvene književnosti češke, kateri so izšli tekočega leta, a splošna razsodba o številu in vrednosti izdanih del, glasila se je v tem smislu, da je izvirna produkcija češka to leto padla na tako nizko stopinjo, da se jej more samo primerjati katera letna produkcija pred petdesetimi leti. Poleg dveh almanahov izšel je samo jeden zvezčič pesnij; v beletristiki sta izšla komaj dva spisa, katerih je vredno spominjati; od dramatičnih proizvodov niti jeden nij prišel na dan, ki bi bil kot izvirnik imel vspeh; od znanstvenih strok je samo

kajti še ima slovenska domovina dosti vrlih sinov, ki se puste rajši na drobne kose razsekati, kakor da bi le pičico umaknili se od svojega programa. Nemškutarija se mora radikalno iztrebiti in to se zgodi najbolje s tem, da stopimo svoji k svojim, in da se po tem načelu naš denar v domače predale steka, kajti nemškutarji ne morejo brez nas živeti, mi pa lahko brez njih. Naj si pa tudi Slovenci zapomnijo, da vsaka krivica le en čas trpi, itd. itd.

Zatoženec Pevec pravi, da članka sicer nij sam pisal, da ga je pa prebral in da prevzame vso odgovornost za njega. Mislil nij nikogar žaliti s člankom, ki se mu nij oster zdel, kajti bolj osorni govori so bili slišati v istem času po javnih prostorih. Povprašan od prvosednika, zakaj se je s tiskom tega članka čakalo, odgovori zatoženec, da se to godi zmirom, ker se slov. novinarji boje vsakrat konfiskacije, počakal je, da se tedaj vsaj prihrani kolek in papir.

Prečita se potem pri deželni vladi vložen program „Slovenčev“ in dopis ljubljanskega magistrata, v katerem je pripovedovano, da g. Pevec nij pravi urednik, nego so uredniki gg. Kljun, monsignore Jaran in Alešovec, ki pišejo za list. Kljun pa da še tudi oskrbljuje korekturo.

Dr. Moše pravi, da v aktih leži en iztis lista „Agrar Presse“, kateri ima ravno isti dopis in nij bil konfisciran, kar prosi, da naj gosp. prvosednik konstatira. Državni pravdnik se temu protivi in sodnija sklene, da se to nema konstatirati.

Porotnikom se staviti dve glavni vprašanji. Prvo meri na to, ali je urednik hujskal s tem dopisom zoper Nemce, drugo, ali je hujskal zoper ustavoverno stranko.

Državni pravdnik Perše v začetku svojega govora pravi, da bode, ker itak vsi gospodje porotniki umejo nemški, v tem jeziku govoril. Sploh se je vršila vsa obravnava proti slovenskemu listu in zaradi slovenskega članka le v nemškem jeziku, jedini zagovornik dr. Moše je zagovarjal slovenski.

Državni pravdnik pravi, da kmalu po volitvah za deželni zbor, pri katerih je zmagala liberalno ustavoverna stranka, prinašali so slovenski listi od raznih dopisnikov članke, katerim se je videlo, da je narodno slovenska stranka zaradi vspeha protivne stranke razkačena. Eden takih člankov, pravi hujskalni članek (hetzartikel), je tudi ta članek, o katerem

zgodovina dala nekoliko važnih razprav, pravo ima zabilježiti komaj jeden večji spis, medicina nobenega; filologija dva ali tri bolj polemične spise, filozofija jedno zbirko nekaterih člankov, prirodopis jedino jedno večjo znanstveno razpravo in dva spisa večjega obsega; matematika dva spisa, tehnologija, kemija itd., pokazujó malo ali celo nič. Beletristika je bila razven tega zastopana še posebe v časopisih: „Lumir“ in „Světovoz“; znanost v „Osvěti“ in „Musejniku“, „Pravniku“, „Časopisu českých lékařův“, „Vesmíru“ itd., ali vendar ti listi in njim slični nijso uživali v češkem občinstvu podpore, kakoršno so si zaslužili. Jedino, kar je imelo dober vspeh, so bili koledarji in knjige za narod, ali tudi mej temi so bile tiskane strašne pisarije. Koledarjev najslabše uredovanih se prodaje na Češkem vsako leto 40.000 do 70.000 primerkov, dočim se ne mogó tiskati koledarji, ki donašajo članke naj-

se denes govori, kajti on pridiguje najstrašnejše sovraštvo in ščuje ne le zoper Nemce, ampak zoper na Kranjskem rojene Slovence, ki spadajo k ustavovernej stranki, in katere se sramoteče nemškutarje nazivlje, z besedami: da je le nevednost in breznačajnost in falanga iz slovenskih novcev plačanih uradnikov in penzionistov pripomogla ustavovernej stranki k zmagi, se velik del prebivalstva na Kranjskem žali. Sploh pa članek navdušuje za boj na cesti, za boj z nožem, kar gotovo ne more biti v prid deželi toliko potrebnemu miru. S tem pa, da se v članku reče, naj se le pri domačinih kupuje, hoče se Nemcem in k ustavovernej stranki spadajočim Kranjcem škoda delati, njim sploh bivanje v deželi nemogoče napraviti. Državni pravdnik tolmači potem posamezne stavke članka in nasvetuje končno porotnikom, naj obe vprašanji potrdi in s tem urednika obsodijo.

Zagovornik dr. Moše: Jako se čudim g. državnemu pravdniku, ki pravi, da je ta članek pisan bil v jezi zaradi tega, ker so pri zadnjih volitvah za deželni zbor zmagali ustavoverci, kajti o tem ničesar v članku ne stoji. Tudi moram odločno proti temu protestirati, da bi g. državni pravdnik identificiral nemškutarje in ustavoverce. Ustava je postava in kot tako jo spoštujejo tudi narodni Slovenci, kar najbolj kaže to, da se njih poslanci poslužujejo postavodajstva v državnem in deželnem zboru. Da so v opoziciji proti denšnjemu sistemu, to nema z ustavo ničesar opraviti, kajti opozicija je vsakej državi potrebna in slavni angleški minister Pitt je rekel, da, ko bi opozicije ne imel, naredil bi si jo sam. Kar se tiče „zmag“ ustavoverne stranke pri zadnjih volitvah za deželni zbor, nij tukaj prostor o njih razgovarjati, kajti osvetile se bodo te „zmage“ uže pri verifikacijah v deželnem zboru. Povsod, kjer so stranke, nijso te ena proti drugej posebno prijazne in pišejo ostro ena proti drugej, kakor se tudi pri volitvah v razne zastope z vsemi mogočnimi sredstvi bojujejo. Ne pišejo pa samo slovenski listi ostro, dosti ostreje pišejo proti Slovincem oni nemški listi, v prvej vrsti „Laib. Tgbl.“ (Predsednik tu opominja govornika naj ostane pri stvari.) Sovraštvo mej strankama, nadaljuje zagovornik, tedaj uže obstoji; tedaj je nepotrebno, da bi kdo k sovraštvu še hujskal, kar g. državni pravdnik mojega klijenta dolži. Kar se tiče boja, o katerem se v članku govori, mišljen je zmirom le duševni boj, ne pa boj z nožem

boljših pisateljev, ter se odlikujejo po obsegu in po tisku, niti v 10.000 iztiskih. Jednako se raznovrstnih literarnih neumnostij razpeča na tisoče in tisoče, a dobri spisi ne proderó v narod.“

„Poleg tega opaziti je, kolikor v beletristiki toliko v novinarstvu, vrlo žalostnih prikaznij, mej temi na vrhu stoji neka želja za drobljenjem in razcepljenjem močij, katere bi jedine mogle izvesti kaj dobrega. Opaža se to posebno v strokovnih časnikih. Potem tudi škoduje pomanjkljivost rodoljubnega ognja in češkega duha v večini literarnih izdelkov, a to najbolj beletrističnih.“ Razlog temu žalostnemu stanju nahajajo „N. L.“ v: „padanju narodne energije, v brezsmiselnosti za razmere občnega izobraženja, v manjkavosti idealnega smera in rodoljubja v širjih čeških krogih.“ E.

na cesti, kakor se ga je zljubilo tolmačiti državnemu pravdniku. Da je mej vsakim narodom ljudij, ki zaničujejo svoj jezik, to je gola istina in kakor vemo, je tudi mej Slovenci takih obilo. Tedaj članek v tej zadevi le resnico govori. Če se dalje v članku reče, da ima ta domovina še dosti slovenskih sinov ki se dajo rajše na drobne kose razsekati, nego da bi odstopili od svojega programa, nij s tem mišljeno na kako resnično razkosavanje, ampak utemljuje se z izrekom le trdno prepričanje o stvari. Če članek priporoča z gaslom „svoji k svojim“, naj kupujejo narodnjaki le pri svojih ljudeh, ne vidim v tem nič kaznjivega, kajti, kdo bode bratu branil, da priporoča kupiti pri svojem bratu. Zagovornik potem z objektivnega stališča dokazuje nekrivdo zatoženčevu in prosi porotnike, naj obe vprašnji zanikajo, to je, naj urednika nekrivega izpoznajo.

Predsednik sodnije g. Gerčar prične potem svoj resumé.

Po pol ure trajajočem posvetovanji naznani potem načelnik porotnikov, g. Ličan, da so porotniki na obe njim stavljene vprašnji enoglasno odgovorili ne.

Vsled tega izreka porotnikov je bil zatoženec g. Pevec nekriv izpoznan pregreška kaljenja javnega miru in reda po §. 302 kaz. zak.

Razne vesti.

* (Tiskovinske črke od stekla.) Pariška tovarna stekla, ki si je vzela dovoljenje za izdelovanje „nezlomljivega stekla“, jela je vlivati tudi tiskovinske črke, kar se jej je baje prav posrečilo. Ako se bode v tem izumu še nadalje napredovalo, utegnemo si kmalu povsodi naročiti steklenih tiskovinskih črk, katere so trdnjše in manje veljajo. A kar je največ vredno, je to, da niso škodljive zdravju črkostavcev. Zdaj je namreč zrak po tiskarnah ves okužen z majhenimi koščeki svinca, od katerega so črke lite, in zato mrjo navadno črkostavci za ostrupljenjem se svincom. Ta nov izum si bode gotovo pri strokovnjakih pridobil največjega priznanja.

* (Nagla smrt.) V soboto večer se je v Trstu sredi pota sèsedel nekov Karel Bonano in je kar mrtev obležal. Zadel ga je mrtud. Zapustil je vdovo in štiri majhene otroke.

* (Umor v Pešti.) Dne 1. decembra so našli v „Villa Csery“ štiri otroke vrtnika Grechsnera umorjene, mej njimi je najstarejši imel komaj 10 let. Sumijo, da je njih očem morilec ter so ga tudi z materijo vred izročili sodniji.

* (Dvoboj) je bil 1. decembra mej republikanskim poslancem Laisant in mej legitimističnim Laroquette. Oba sta bila ranjena.

* (Mravlje morilke.) Blizu mesta Katoviča v Šleziji je pijan dedec padel v gozdu na tla in to baš na mravljišče. Mravlje so ga jele obirati, kajti pijanec se ni umekniti mogel nij od presilne pijanosti, in izjedle so mu obraz, roke, telo in vse, kjer koli so mu mogle priti do živega. Drugo jutro so ga našli sicer še malo živega, a posled nekoliko ur je uže umrl.

* (Oškodovan tat.) Dne 28. novembra z večera je v Pešti nekov fantalin ubil steklo pri zalogi čevljarja Kochblatta in vzešši pet parov čevljev pobegnil. Čevljarški mojster tatvino opazivši udere za njim. Mej potom je metal tatič jeden črevelj za drugim od sebe, da bi zasledovalca s pobiranjem zadrževal, a ta se nij za to menil, nego ga je naposled dohitel in zagrabil za suknjo. A premeteni dečak se je iz suknje izmuznil in ostala je prazna v roki razjarjenega mojstra, kateremu je po nesreči tudi spodletelo, da je padel na tla. Tat jo je pa mej tem srečno upihal. Čevljar se je pak zadovoljen vrnil domov z njegovo zimsko suknjo in je pobral po poti razmetane črevelje.

* (Las na glavi) ima zdrav odrašččen človek, kakor je angleški zdravnik Wilson sešel in zračunil, 127.920.

Zahvala.

G. Dr. J. R. Razlag, državni poslanec in odvetnik v Brežicah, je blagovolil našej šoli velikodušno prepustiti 36 pesmaric, katere se bodo dajale posebno pridnim in petja zmožnim učencem. Za ta veliki dar izrekata podpisana v imenu mladine velikodušnemu dobrotniku in podporniku narodne omike in napredka najtopleje zahvalo in mu kličeta: Bog ga živi še mnoga leta!

V Bègunjah, 3. dec. 1877.
Janko Žirovnik, učitelj. Jarnej Debevec, preds. kr. š. sveta.

Tujci.

4. decembra:
Evropa: Kanziani, Sigon, Lenassi, Pfeifer iz Trsta.
Pri Slonu: Gütterman iz Dunaja. — Tomazoč iz Trsta. — Sporn iz Loke. — Diehl iz Trsta.
Pri Malléi: Wasserman, Ošer iz Dunaja. — Wolter iz Gradca. — Schüller iz Dunaja.
Pri Zamorei: Scheder iz Dunaja. — Liebewein iz Trebiža.

Dunajska borza 4. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	90	"
Zlata renta	74	65	"
1860 drž. posojilo	112	75	"
Akcije narodne banke	807	—	"
Kreditne akcije	210	60	"
London	118	95	"
Napol.	9	54	"
C. kr. cekini	5	63	"
Srebro	105	45	"
Državne marke	58	70	"

Rudolf Kirbisch,

sladčičar na kongresnem trgu, priporoča čestitemu p. t. občinstvu svojo obilno

zalogo slaščic za dan sv. Miklavža in božične praznike. (360—3)

Prodaja posestva.

Pod najboljšimi uveti se dobrovoljno prodaje v trnovskem predmestju v Ljubljani hiša, ki ima pritično 7 sob in 3 kuhinje, v prvem nadstropju 7 sob, 2 podstrešnici, 3 kuhinje, a poleg tega klet, drvarnice, hleve za konje in govedino, svinjak, kolnico ter velik vrt in 4 orale travnika z njivo, katere slednje tudi prodaje posebe, brez hiše.

Ponudbe sprejme in razjasnila daje Fr. Müllera Annoncen-bureau v Ljubljani, v gospodskih ulicah št. 6. (365—1)

„Marjetica“

izviren roman, spisal Anton Koder, se dobiva v Pakovi tiskarni v Mariboru in pri g. knjigarju Lerherju v Ljubljani po 90 kr.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

FILIPA NEUSTEINA,

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila. Tisoč spričal je o tem.

P. n. občinstvo naj se varuje pred nakupom slabih ponarejanj, ki nimajo nikakršnega vpeha, in se prosi, da samo one specialitete za prave sprejme, ki našo firmo nosijo.

Neusteinove posladkorjene pile sv. Elizabete za čistenje krvi — lahko odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, zimici, boleznih prsnih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zastrupitve, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te hire. 1 valar, 8 škatuljic, s 120 pilami, stane 1 gl., posamezne škatuljice 15 kr.

Odlikovane so z jako častečim spričalom dvornega svetovalca prof. Pitha.

Baume Girome, izvrstno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem neškodno, da osivilemu lasu vsako barvo (črno, rjavno, rumeno) 3 gld.

Orientalni prah za dame, da koži gladkost, finoost in mehkost, (belo ali rož) 1 gld. in 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za težko zobenje otrok, najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, edino dobro sredstvo proti izpačenju las in odpravljenju luskin 1 gld. 80 kr.

Kondensirano švicarsko mleko à 66 kr. **Nestlejeva otročja mela** à 90 kr. **Dr. Golijev jedilni prah** à 84 kr. **Popova anaterinova ustna voda** à 1 gld. 40 kr. **Liebigov mesni ekstrakt** 1/8 funta 84 kr. **Dr. Pfeiffermannova zobna pasta** à 1 gld. 25 kr. **Poltova resedna pomada** à 1 gld. 50 kr. **Dr. Brownova pomada za obranjenje las** à 2 gld. so vedno „frišni“ in zalogi. Veliko skladišče parfimerij, mil, pomad itd. prvih pariških firm. **Čokolade** francoskega društva od 60 kr. do 3 gld. funt. **Pravi ruski čaj** à 1 gld. 1/2 funta. **Skladišče** vsakojakih instrumentov za zdravljenje, kakor samoklistiri, brizgalnice, bandaze, jako ceno. Velika zaloga zobnih krtal, smink, in drugih toaletnih rečij.

Priporočamo p. n. občinstvu zdravila v posladkorjeni obliki, kakor: kinin, kopaiva, doverski praški, železo, jetno olje, bromkali, jodkali, rabarber, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni. (315—5)

Najznanejše farmacijske specialitete in parfimerije iz Francoske, Angleške, Amerike, Nemčije, Švice in Avstrije so pri nas vedno za dobiti.

■ ■ ■ Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštnemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate. ■ ■ ■